

21.11.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: VNS 8/2022 vp

Lausunto valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta

Vesilaitosyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta. Vesilaitosyhdistys (VVY) on vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäseninäemme on noin 300 vesihuoltolaitosta kattaen noin 90 % maamme keskitetysti järjestetystä talousveden toimituksesta. Huoltovarmuusorganisaation vesihuoltopoolin toimisto on Vesilaitosyhdistyksessä.

Seuraavassa olemme esittäneet lukukohtaisia huomioita valtioneuvoston huoltovarmuusselonteosta vesihuollon näkökulmasta.

Luku 5.1.5 Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtia

Elintarvike ja vesi- ja jätehuolto

Selonteossa todetaan vesihuoltosektorin kehittämistarpeina vesihuollon turvaamiseksi vesihuoltolaitoskentän rakennuudistus, sähkön, kemikaalien sekä komponenttien saannin varmistaminen sekä kyberturvallisuuden parantaminen ja häiriötilanteisiin varautumisen tehostaminen. Lueteltujen toimenpiteiden lisäksi on tarpeen varmistaa vesihuoltopalvelun hyvän toimintavarmuuden edellyttämät taloudelliset resurssit käyttömenoihin, vesihuoltojärjestelmän kunnossapitoon sekä uus- ja saneerausinvestointeihin. Lisäksi on varmistettava riittävä osaaminen ja henkilöresurssit sekä kriittisten palveluiden, kuten laboratoriopalvelut, saatavuus. Vesihuoltoalan rakennemuutoksen lisäksi vesihuoltolaitosten välisellä yhteistyöllä voidaan edistää palveluiden toimintavarmuutta ja häiriönsietokykyä.

Vesihuollossa kriittisesti tarvittavien kemikaalien sekä materiaalien saatavuutta kaikissa tilanteissa pitää parantaa kansallista varastointia kehittämällä sekä lisäämällä omavaraisuutta näiden materiaalien tuotannossa. Kansallisen materiaallisen omavaraisuuden ja huoltovarmuuden edistäminen edellyttää asian huomioon ottamista hankinnoissa EU:n hankintalainsäädännön mahdollistamissa rajoissa.

Luvussa 5.1.6. Alueellinen huoltovarmuus todetaan, että kunnilla on lainsäädännön nojalla vesihuollon järjestämisvastuu, joka säilyy kunnalla siitä huolimatta, että palvelun tuottamisesta vastaa tyypillisesti vesihuoltolaitos. Ottaen huomioon kunnan järjestämisvastuu ja se, että vesihuolto on kriittinen palvelu asutukselle, terveydenhuololle ja teollisuudelle ja lisäksi luontainen monopolipalvelu, vesihuoltolaitosten säilyminen julkisessa tai asiakkaidensa omistuksessa on syytä varmistaa lainsäädännön keinoin.

Luku 5.2. Kriittinen infrastruktuuri

Vesihuollon osalta esimerkkinä kriittisestä infrastruktuurista mainitaan vesilaitokset. Ehdotamme laajennettavan tätä seuraavasti: vesilaitokset, vesihuoltoverkostot ja jätevedenpuhdistamot. Vesihuoltoverkostot muodostavat jopa 80 % koko vesihuoltoinfrastruktuurin arvosta ja ovat edellytys vesihuoltopalvelun saatavuudelle.

Luku 7.2. Huoltovarmuuslainsäädännön ajantasaistaminen

Vesilaitosyhdistys kannattaa esitettyjä toimenpiteitä huoltovarmuuslainsäädännön ajantasaistamiseksi. Tässä työssä on syytä ottaa huomioon eri toimialojen erityispiirteet ja osallistaa toimialojen viranomaiset ja toimijat jo valmisteluvaiheessa mukaan työhön.

Luku 7.3 Sektorikohtainen varautumisen ja yhteistyön kehittäminen sekä osaamisen varmistaminen

Luvun 5.1.5 kommentteissa kuvatut vesihuoltosektorin kehittämistarpeet ovat hyvin linjassa luvussa 7.3. esitettyjen yleisten sektorikohtaisen varautumisen ja yhteistyön kehittämisen sekä osaamisen varmistamisen toimenpiteiden kanssa.

Osmo Seppälä
toimitusjohtaja

Riina Liikanen
vesiasiain päällikkö